

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Compendiosa Praxis Beneficiaria

Nicolarts, Laurentius

Coloniae Agrippinae, 1658

Gregorius Papa XIII.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61991](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61991)

GREGORIUS PAPA XIII.

Exordium

D futuram rei memoriam. Ad Romani Pontificis providentiam circumspectam pertinere dignoscitur, dubia super sacrorum Conciliorum decretis pro tempore insurgentia, sic suæ declarationis oraculo dilucidare, & interpretari, ut exinde litium dispendia inter fideles quoslibet valeant submoveri.

*Gregorii
Pape 13.
Constit. 19.
Bullarij
tom. 2.*

*Romanus
Pontifex
solet quan-
doque præ-
cipere, ut
possessio &
fructus be-
nificiorum
Sedis Apost.
reservato-
rum, nomi-
ne eiusdem
apprehen-
dantur, do-
ne literæ
Apost. ex-
pediantur;
& quando-
que etiam
mandat
provisos
ipso in
possessio-
nem indu-
ant*

Num. I. Accepimus sanè nuper, quod licet multo-
ties Romanus Pontifex, ut provisiones & gratiæ per eum
de beneficiis pro tempore vacantibus, ac suæ, & Sedis A-
postolicæ dispositioni & ordinatoini reservatis, in favo-
rem diversarum personarum sibi gratarum & acceptarum
factæ, executioni debitæ demandentur, & ne (dum literæ
Apostolicæ sub plumbo desuper expediuntur) beneficia
ipsa ab aliquibus indebitè occupentur, aut aliqua in spiritu-
alibus & temporalibus detrimenta sustineant, nonnun-
quàm corporalem possessionem ipsorum beneficiorum,
& illis annexorum, iuriumq; & pertinentiarum quorum-
cumque, Sedis & Cameræ Apostolicarum nominibus
apprehendi, ac omnes & quoscumque fructus, redditus, &
proventus beneficiorum, & annexorum eorundem percipi,
exigi, eosq; integros personis prædictis, postquam ipsæ
literas sub plumbo expeditas haberent, unâ cum dicta pos-
sessione consignari; quandoque verò, dum literæ sub
plumbo

plumbo expeditæ existunt, ut ius suum unicuique illorum conservetur, & temerariorum audacia, debitâ castigatione compescatur, ac ipsæ literæ Apostolicæ faciùs debitæ executioni, ut par est, demandentur, provisos de beneficiis, in corporalem, realem, & actualem possessionem beneficiorum, & annexorum, iuriumq; & pertinentiarum prædictorum induci, & inductos in ea manuteneri, a motis quibuslibet intrusis detentoribus ab eisdem, aliq; fieri, & exequi per diversas suas in forma brevis, & sub annulo Pif. catoris confectas literas mandet & præcipiat, certis inibi modo & formâ tunc præscriptis, dilecto filio causarum Curie Camerae Apostolicæ generali Auditori, seu aliis executoribus desuper deputatis, quibus omninò parendum esset.

II. Nihilominùs nonnulli beneficiis prædictis inhiantes, ac gratias prædictas eludere, eorumq; intrusiones & detentiones improbè tueri satagentes, executionem literarum in forma brevis huiusmodi, & facultatem per eas ipsis executoribus attributam, diversis dubiis & cavillationibus remorentur, & processus per eosdem executores desuper habitos & formatos, ac inde secuta quæcumque nulla & invalida, nulliusq; roboris vel momenti esse, neque attendi debere contendunt, sub prætextu, quod in decreto S. Concilii Tridentini *sess. 24. cap. 20.* dispositum fuerit, quod causæ omnes ad forum Ecclesiasticum quomodolibet pertinentes, etiamsi beneficales sint, in prima instantia coram Ordinariis locorum dumtaxat cognoscantur, exceptis his, quæ iuxta canonicas sanctiones apud Sedem prædictam

Comp. ures tamen ad impediendam executionem dictarum literarum Apost. dicebant causas omnes in prima instantia spectare ad Ordinarios, exceptis causis à P. officio per speciale rescriptum commissis.

sunt tractandæ, vel quas ex urgenti, rationabiliq; causa iudicaverit Summus Pontifex Romanus per speciale rescriptum signaturæ suæ, eius manu propriâ subscribendû, committere, aut avocare. Verùm cum decretum huiusmodi Concilii, concessionem prædictarum literarum in forma brevis, & illarum executionem nihil afficiat, neque per illos causa, seu instantia introducatur, sed merè executivè procedi mandetur; literæ quoque in forma brevis annulo Piscatoris munitæ, non minoris sint efficacitæ & auctoritatis, quàm rescripta signaturæ Romani Pontificiis eius manu propriâ subscripta.

*Edo hic
Pontifex
declarat
executionem
huiusmodi
literarum
Apostolicarum
post: impedi
deri non
posse ex
prædictis.*

III. Nos in his Nostræ debitæ declarationis cautelam adhibentes, ac provisorum prædictorum ius adversus dubia & cavillationes huiusmodi, æquitate & iustitiâ suadentibus, perseverare volentes, nec non prædictarum, & quarumcumque literarû in forma brevis super capienda possessione nomine Camerae huiusmodi, aut in favorem literarû sub plumbo expeditarum, tam à Prædecessoribus Nostris, quàm Nobis, & dicta Sede hætenus concessarum tenores, ac litis & causæ, si quæ desuper executæ sint, statum, merita, nominaq; & cognomina iudicum, executorum, & colligantium, præsentibus pro sufficienter expressis habentes, motu proprio, non ad ipsorum provisorum, aut aliorum Nobis pro eis super hoc oblatae petitionis instantiam, sed ex certa scientia, ac de mera Nostra deliberatione decernimus & declaramus, per concessionem literarum in forma brevis, & sub annulo Piscatoris, super capienda possessione quorumcumque beneficiorum dispositioni Apostolicæ

reserva-

reservatorum, seu affectorum, Sedis & Camerae Apostolicarum nominibus apprehendenda, & in eiusdem possessionis in favorem provisorum ab ipsa Sede de eisdem beneficiis, postquam literas sub plumbo super provisionis huiusmodi habuerunt expeditas relaxatione; nec non assistentia ipsis provisis literas desuper sub plumbo expeditas habentibus praestanda, & aliorum inibi expressorum executione facienda, quae mandata executiva sunt, & summariam dumtaxat causarum, propter quas illae emanarunt, cognitionem requirunt, decretis Concilii huiusmodi non contraveniri, nihilque praedicti illis inferri, vel eorum formam in aliquo violari, neque id dici, aut censer, vel executionem literarum earundem propterea in aliquo suspendi, sive remorari, aut facultatem literarum executoribus concessam impediri, sed executores ipsos, & ab eis deputatos subexecutores, facultate sibi per easdem literas, ut praefertur, concessa uti, frui, gaudere, & contra illis non parentes, ad declarationem incursus poenarum, & censurarum in eisdem literis in forma brevis contentarum, ac invocationem brachii saecularis procedere, ac alia omnia & singula in eisdem literis contenta (illarum tamen formam servatam) facere & exequi liberè & licitè potuisse & posse; nec non processus desuper habitos & formatos, habendosque & formatos, ac inde secuta & sequenda quaecumque, firma, valida, & efficacia fuisse, & esse & fore, suosque integros & plenarios effectus sortiri debere in omnibus & per omnia.

*Clausula
preserva-
tiva.*

IV. Præsentes quoque literas de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis Nostræ, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, vel invalidari nullatenus posse.

*Decretum
irritans.*

V. Sicq; in præmissis omnibus & singulis, per quos cumque Iudices & Commissarios, quâcumque auctoritate fungentes, etiam Palatii Apostolici Auditores, & S. R. E. Cardinales (sublatâ eis, & eorum cuilibet quâvis aliter iudicandi & interpretandi facultate & auctoritate) iudicari, & diffiniri debere; nec non irritum & inane, si secus super his à quoquam quâvis auctoritate, scienter vel ignoranter contigerit attentari,

*Contravenientium
pena.*

VI. Distinctius inhibentes in virtute sanctæ obedientiæ omnibus & singulis, cuiuscumque status, gradus, ordinis, conditionis, & præminentia existens, & quâvis, etiam Episcopali, Archiepiscopali, vel aliâ maiori dignitate Ecclesiasticâ, etiam Cardinalatus honore fulgentibus, & quâvis sæculari potestate fungentibus, ne decreto & declarationi Nostris prædictis, quovis quæsito colore, directè vel indirectè contravenire audeant, vel præsumant.

*Executo-
rum depu-
tatio, &
facultates.*

VII, Et nihilominus universis & singulis Nostris, & dictæ Sedis Nuntiis, ac locorum Ordinariis, eorumq; Officialibus, quatenus ipsi & eorum singuli, per se vel alium, seu alios, præsentes literas, & in eis contenta quâcumque, ubi & quando opus fuerit, & quoties pro parte provisorum, & executorum, & subexecutorum prædictorum, seu quarumcumque aliarum personarum in præmissis interesse habentium, vel alicuius ex eis fuerint requisiti, solemniter publicantes, eisq; in præmissis efficacis defensionis præsidio

fidio assistentes, faciant auctoritate Nostrâ prædictos provisos, & executores, & subexecutores, seu alios in præmissis interesse habentes, eorumq; singulos decreto, declaratione, inhibitione, & aliis præmissis pacificè frui & gaudere, ac præsentis literas, & in eis contenta huiusmodi ab omnibus, quos illa concernunt, & concernent quomodo libet in futurum, inviolabiliter observari. Non permittentes aliquem desuper contra illorum tenorem quomodolibet indebitè molestari. Contradictores quoslibet & rebelles per sententias, censuras, & pœnas Ecclesiasticas, ac aliq; opportuna iuris & facti remedia, appellatione postpositâ, compescendo; ac legitimis super his habendis servatis processibus, sententias, censuras, & pœnas ipsas etiam iteratis vicibus aggravando: invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii sæcularis.

VIII. Non obstantibus fel. record. BONIFACII P. P. *Clausula derogatoria.*
 VIII. Prædecessoris Nostrî de una, & in Concilio generali edita de duabus dietis (dummodò non ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium trahatur) aliisq; Apostolicis, nec non in Provincialibus, & Synodalibus Conciliis editis specialibus, vel generalibus constitutionibus, & ordinationibus contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim ab eadem sit Sede indultum, quod interdici, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam & expressam, ac de verbo ad verbum, de indulto huiusmodi mentionem.

IX. Cæterum, quia difficile foret præsentis literas ad *Exemplorum fides.*
 singulas

singula loca, ubi opus fuerit, deferri, volumus & dictâ auctoritate decernimus, quod earum transumptis, etiam impressis, manu alicuius Notarii publici subscriptis, & sigillo personæ in dignitate Ecclesiastica constitutæ munitis, eadem prorsus fides in iudicio & extra adhibeatur, quæ ipsis originalibus adhiberetur, si forent exhibitæ, vel ostensæ. Datum Romæ apud Sanctum Petrum sub annulo Piscatoris, die decima Iulii, millesimo quingentesimo septuagesimo quarto, Pontificatus Nostri anno tertio.

D V B I V M III.

An Papa possit Concordatis Germaniæ derogare?

Quæstio
difficilis
resolutio-
nis.

§. I. **A**rdua est hæc quæstio, in utramque partem à DD. variè disputata: aliis negativam, aliis affirmativam sententiam tenentibus.

Argumen-
ta senten-
tiæ nega-
tivæ. Pri-
mum.

§. 2. Negativam suadent sequentia argumenta. *Primò*, quod pacta, seu contractus publici, sicuti sunt Concordata, utramque partem contrahentem æqualiter complectantur & obligent; cum sint individua & correlative, & correlativorum idem sit iudicium, *c. pervenit. 3. de iureiur. Chokier ad reg. 8, gloss. 11. num. 24.* adeoq; nequit à Papa contrahente, sine alterius partis consensu, illis derogari, uti habetur in Constitutione Iulii III. Pontificis relatâ suprâ *hoc tit. 3. dub. 1. §. 12.* Quin & nihil est, quod ampliore luce præfulgeat, quàm recta fides in Principe *l. inter claras. 8. C. de sum. Trinit. gloss. in c. ad Apostolica. 2. de sent. & re iudic. in c.*

Secundum.

§. 3. *Secundò*, quia etiam Princeps contrahendo obligatur civiliter & naturaliter, *Restaur. trac. de Imper. quæst. 114.* nam in con-